

Notat landbruk – Nettilknytning Undheim datasenter

Sammendrag/konklusjon

Skogen som blir berørt er registrert med middels bonitet. I området rundt jordkabeltraseen, som følger eksisterende infrastrukturtiltak, er det ut fra flyfoto å se, minimalt med skog. Kabeltraseen berører derfor relativt lite skogareal. Det vil muligens være behov for å felle et fåtall av trær øst i tiltaksområdet. Dette området inngår ikke i et større område hvor det drives aktivt skogbruk. Oppsummert berøres områder med skog i svært liten grad.

Jordbruksarealene som berøres av tiltaket er også relativt små. Legging av jordkabel vil ikke hindre dagens bruk av arealet. Påvirkningen på deltema jordbruk vurderes samlet sett til «ubetydelig endring», da tiltaket ikke vil medføre endringer for dagens bruk av området.

Sand- og grusforekomstene i utredningsområdet er vurdert til å ha liten betydning etter NGUs klassifiseringssystem. I henhold til veileder V712 får forekomsten av mineralressurser derfor «ubetydelig verdi». Det legges til grunn føre-var på påvirkning da det er stor usikkerhet knyttet til hvor store masser det er igjen i grusforekomsten og hvor aktivt det blir brukt. Ubetydelig verdi sammenholdt med påvirkningsgrad noe forringet gir konsekvensgrad ubetydelig (0).

Tabell 1-1: Oppsummering av påvirkning og konsekvens for fagtema naturressurser

Delområder	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Jordbruk	Middels verdi	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens (0)
Mineralressurser	Ubetydelig	Noe forringet	Ubetydelig konsekvens (0)
Samlet vurdering	Ubetydelig konsekvens		
Begrunnelse for samlet konsekvensgrad	Alle delområdene har lik konsekvensgrad. Tiltaket medfører ikke vesentlige endringer for jordbruk og andre naturressurser sammenlignet med dagens situasjon (nullalternativet).		

Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
J01	30.01.2026	For gjennomsyn til kunde	SirBrå	GryOls	SivHen
J02	24.03.2026	For gjennomsyn til kunde	SirBrå	GryOls	SivHen
J03	27.03.2026	Til bruk	SirBrå	GryOls	SivHen
J04	24.06.2026	For gjennomsyn til kunde	SirBrå	GryOls	AsHyt

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

1.1 Landbruk og andre naturressurser

1.1.1 Datagrunnlag og metode

Miljøutredningen for landbruk og andre naturressurser gjennomføres i henhold til metoden beskrevet i Vegdirektoratets Håndbok «konsekvensanalyser V712»¹ med tilpasninger til prosjektets størrelse og omfang. Det vises til V712 for beskrivelse av fremgangsmåte.

Skog er i utgangspunktet et prissatt tema etter metoden i håndbok V712, der økonomiske tap som følge av tapt skogbruksareal og produksjon skal vurderes. Metoden i håndbok V712 vil derfor ikke bli benyttet for skogbruk i denne utredningen. I stedet legges det vekt på samfunnets interesser og behov for å ha ressursgrunnlag tilgjengelig for framtiden, med fokus på nøkkeltall knyttet til arealbeslag fordelt på skogtype- og bonitet.

Eksisterende kunnskap er hentet fra ulike databaser, nettsider og tidligere utredninger. Vurderingen baserer seg på eksisterende informasjon og det er vurdert at det ikke er nødvendig med supplerende feltarbeid.

1.1.2 Usikkerhet

Eksisterende informasjon regnes som et godt og tilfredsstillende grunnlag for å gjennomføre utredningen med lav usikkerhet.

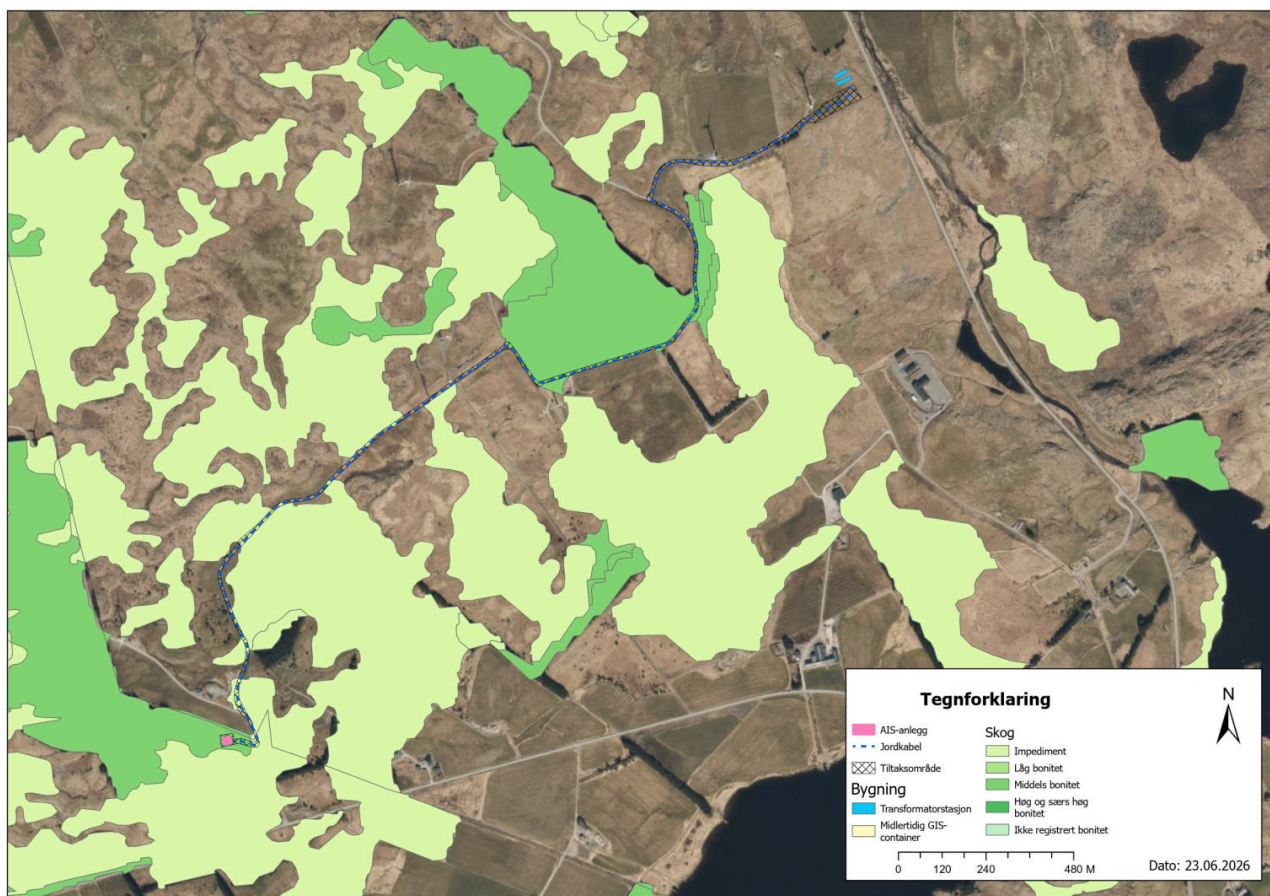
De viktigste kildene til usikkerhet er eventuell manglende informasjon om bruk av delområdene som kun utøves av et fåtall, men som samtidig kan være viktig for de enkelte. Det er tatt høyde for at områdene kan være mer viktige for lokalbefolkningen enn det som fremgår av informasjon i tilgjengelige databaser.

1.1.3 Skogbruk

1.1.3.1 Områdebeskrivelse

Kart som viser skogbonitet sammen med tiltaket er vist i Figur 1-1.

¹ Vegdirektoratet. (2018). Konsekvensanalyser Håndbok V712

Figur 1-1: Kartet viser skogbonitet (AR50) i tiltaksområdet. Kilde: NIBIO Kilden.

Øst i tiltaksområdet vil anleggsbeltet til jordkabelen berøre noe skog registrert med middels bonitet.² Lengst vest, ved det planlagte AIS-anlegget, er det i AR50 registrert skog med middels bonitet. Flyfoto viser imidlertid at dette arealet i stor grad er opparbeidet.

Arealet der AIS-anlegget er planlagt, består i dag av en opparbeidet grusplass, og tilkomst skjer via en etablert grusvei. Det kan likevel være nødvendig å hogge enkelte trær i ytterkant av tiltaksområdet.

Basert på tilgjengelige flyfoto fremstår skogarealene innenfor tiltaket som mindre arealer, og ikke store sammenhengende områder hvor det kan drives aktivt skogbruk.

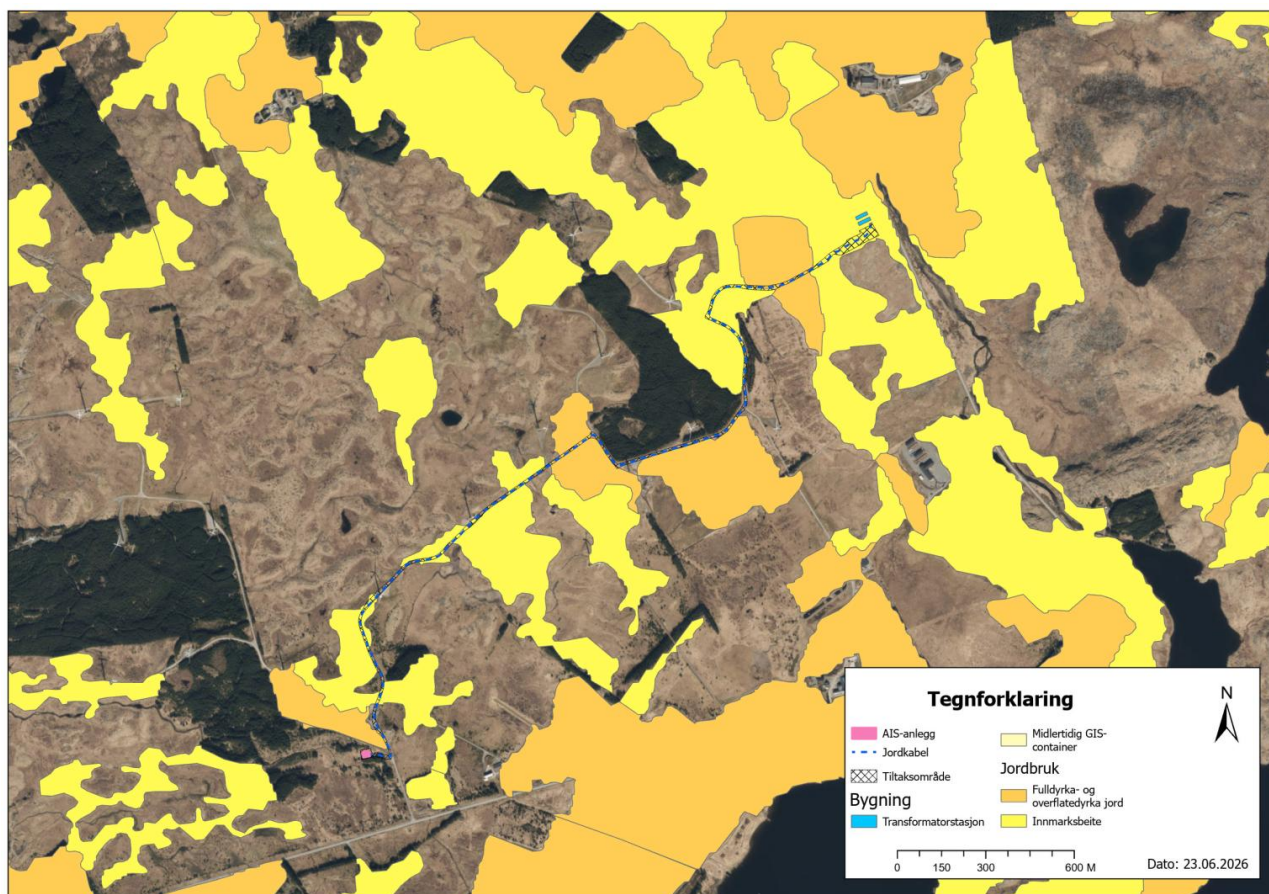
1.1.3.2 Påvirkning

Skogen som blir berørt er registrert med middels bonitet. I området rundt jordkabeltraseen, som følger eksisterende infrastrukturtiltak, er det ut fra flyfoto å se, minimalt med skog. Kabeltraseen berører derfor relativt lite skogareal. Det vil muligens være behov for å felle et fåtall av trær øst og lengst vest i tiltaksområdet. Disse områdene inngår ikke i et større område hvor det drives aktivt skogbruk. Oppsummert berøres områder med skog i svært liten grad.

² Kartverket. (2022). AR50.

1.1.4 Jordbruk

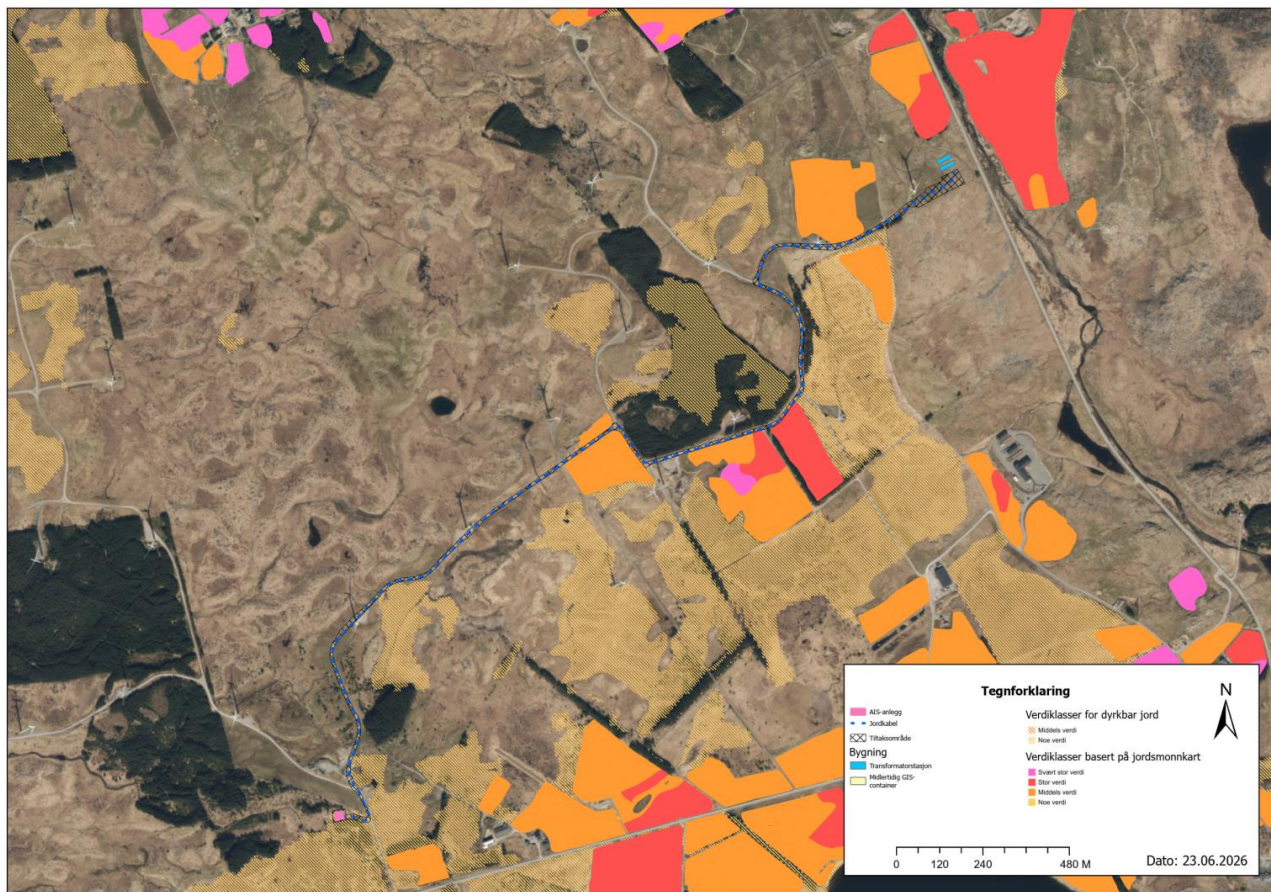
Kart over jordbruksarealer i utredningsområdet vises i figur 1-2. Tiltaket legges hovedsakelig i eksisterende infrastruktur. Lengst vest vil tiltaksområdet krysse et område klassifisert som innmarksbeite og fulldyrka- og overflatedyrka jord (AR50). I dette området ligger Jæren Energi sin hoved transformator i dag, og registreringen av jordbruksareal gjenspeiler ikke faktisk bruk av området. Lengst øst i tiltaksområdet vil kabeltraseen krysse innmarksbeite før den kobles på ny transformatorstasjon. Transformatorstasjonen skal etableres på areal regulert til energianlegg, som allerede er utredet i detaljregulering for kraftintensiv næring ved Undheim (plan-ID: 0528.00).

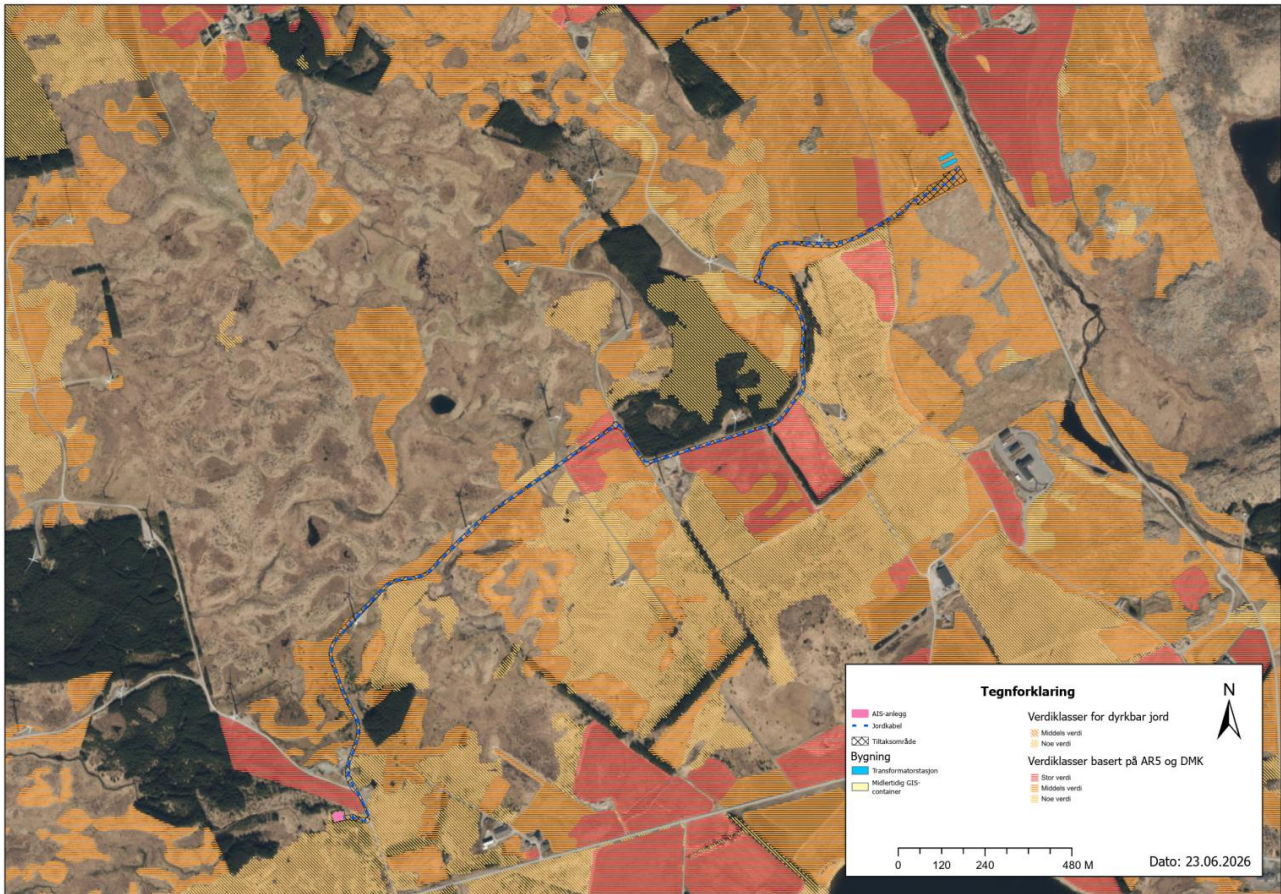
Figur 1-2: Kart som viser jordbruksarealer (AR50) i utredningsområdet. Kilde: NIBIO Kilden

1.1.4.1 Verdivurdering

Figur 1-3 og figur 1-4 viser at jordbruksarealene langs traseen er klassifisert til stor, middels og noe verdi. Verdiklassene er varierende, der det hovedsakelig er dyrkbar jord som er gitt noe verdi, og dyrka mark med middels og stor verdi. Områdene der jordkabeltraseen ikke går i eksisterende infrastruktur, går kabelen over områder som er gitt middels verdi i henhold til verdiklasser for dyrka mark basert på AR5 og DMK, se figur 1-3 og figur 1-4. Det nevnte området er relativt lite sammenlignet med hele prosjektet. Etter en samlet vurdering settes KU-verdien til «*middels verdi*». Deltema jordbruk deles derfor ikke inne i flere delområder.

Figur 1-3: Verdiklasser for dyrka mark basert på jordmonn kart samt verdiklasser for dyrkbar jord. Kilde: NIBIO Kilden

Figur 1-4: Verdiklasser basert på AR5 og DMK samt verdiklasser for dyrkbar jord. Kilde: NIBIO Kilden

1.1.4.2 Påvirkning

Kabeltraseen berører relativt lite jordbruksareal, men krysser enkelte steder fulldyrka- og overflatedyrka jord samt innmarksbeite. Områder med dyrkbar jord berøres i liten grad.

Jordbruksarealene som berøres av tiltaket er relativt små. Legging av jordkabel vil ikke hindre dagens bruk av arealet. Det forventes at innmarksbeite i øst vil kunne opprettholde sin funksjon da det legges til grunn at jordbruksarealer i hovedsak vil bli reetablert og skal kunne brukes til innmarksbeite og dyrka jord igjen etter anleggsfasen. Transformatorstasjonen vil etableres over areal klassifisert som innmarksbeite. Arealet er regulert til energianlegg (plan-ID: 0528.00). Dette området forutsettes derfor utbygd, og påvirkningen på innmarksbeite på dette arealet vurderes derfor ikke videre. Adkomstveiene og riggplassene som vil bli benyttet er allerede opparbeidet og bruk av disse vil ikke beslaglegge dyrka jord eller innmarksbeite. Det forutsettes at eventuelle jordbruksdreneringer som blir berørt av tiltaket blir ivaretatt og satt i stand etter anleggsfasen.

Påvirkningen på deltema jordbruk vurderes samlet sett til «ubetydelig endring», da tiltaket ikke vil medføre endringer for dagens bruk av området.

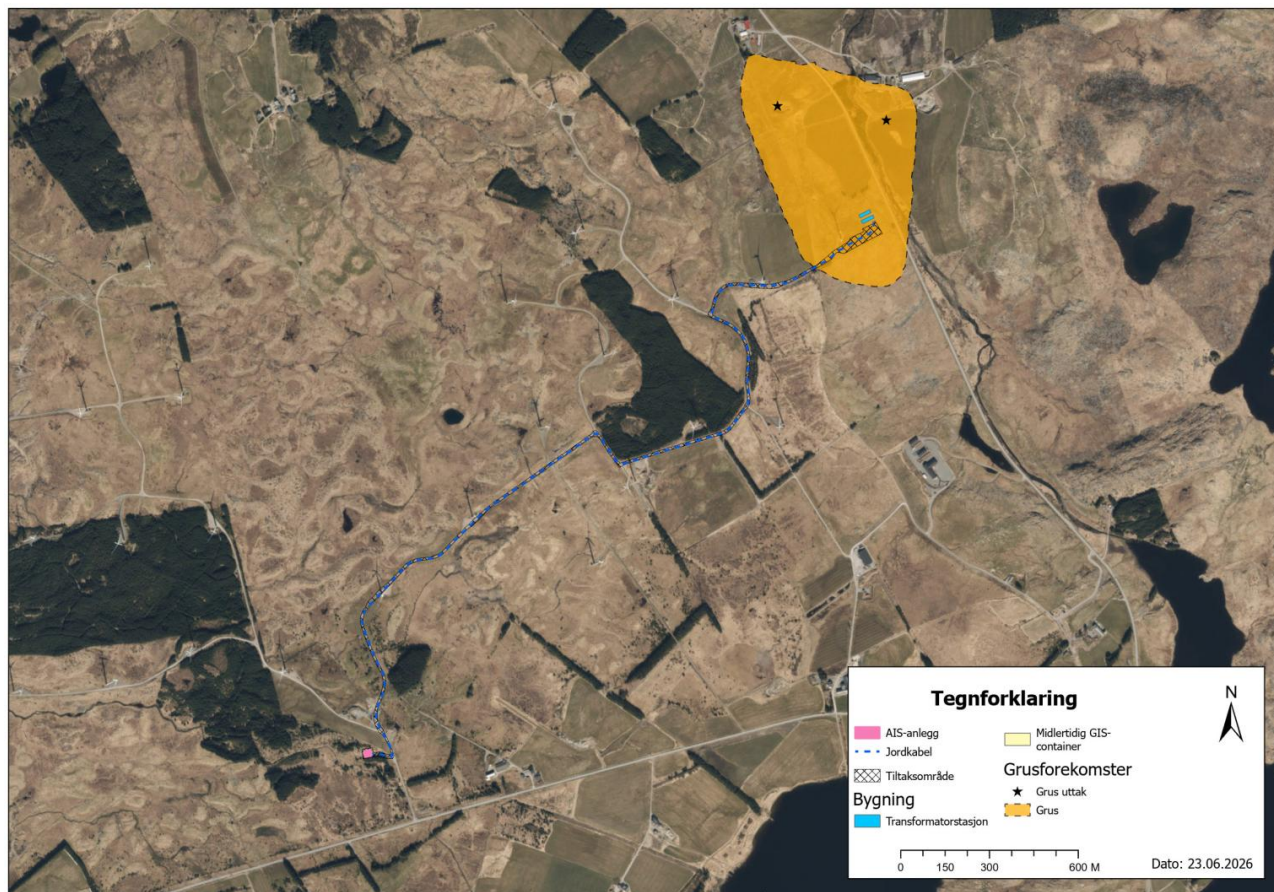
Konsekvensgrad: **Middels verdi** sammenholdt med **ubetydelig endring** gir konsekvensgrad **ubetydelig** (0).

1.1.5 Mineralressurser

Det er ikke registrert mineralressurser (industrimineraler, metaller og naturstein) i området i NGUs kart over mineralressurser.

NGUs kartdatabase over grus og pukk viser at det er registrert en forekomst av grus og pukk nord-øst i tiltaksområdet, se figur 1-5. Forekomsten er et område med morenemateriale ved Nyland. Det er tatt ut masser fra to små masseuttak, og massene er sannsynligvis brukt til lokale formål. Tilsvarende masser er å finne ellers i området, og forekomsten er vurdert av NGU til å ha liten betydning.³

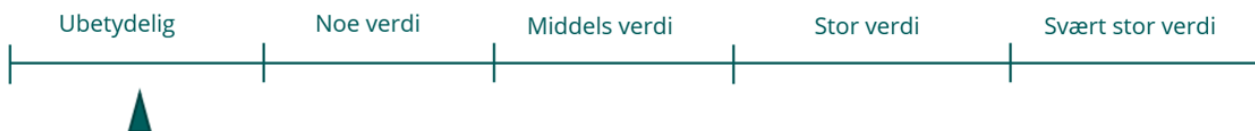
³ Norges geologiske undersøkelser. (u.å.)

Figur 1-5: Kartet viser registrerte forekomster av grus- og pukkressurser i nærheten av tiltaksområdet Kilde: NGU Grus og pukk.

1.1.5.1 Verdivurdering

Sand- og grusforekomstene i utredningsområdet er vurdert til å ha liten betydning. I henhold til veileder V712 får forekomsten derfor «ubetydelig verdi».

1.1.5.2 Påvirkning

Volumberegningen for grusforekomsten er uklar. Tiltaket berører ikke uttakene. Det er usikkerhet knyttet til hvor store masser det er igjen i grusforekomsten og hvor aktivt det blir brukt. På grunn av usikkerheten vurderes påvirkningen for deltema mineralressurser til å være «noe forringet».

Konsekvensgrad: **Ubetydelig verdi** sammenholdt med påvirkningsgrad **noe forringet** gir konsekvensgrad **ubetydelig (0)**.

1.1.6 Sammenstilling av konsekvens for landbruk og andre naturressurser

I tabell 1-2 oppsummeres påvirkning og konsekvensgrad for hvert deltema av naturressurser etter håndbok V712. Påvirkning og konsekvens for fagtema naturressurser er minimal og vurderes samlet sett til «ubetydelig konsekvens».

Tabell 1-2: Oppsummering av påvirkning og konsekvens for fagtema naturressurser.

Delområder	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Jordbruk	Middels verdi	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens (0)
Mineralressurser	Ubetydelig	Noe forringet	Ubetydelig konsekvens (0)
Samlet vurdering	Ubetydelig konsekvens		
Begrunnelse for samlet konsekvensgrad	Alle delområdene har lik konsekvensgrad. Tiltaket medfører ikke vesentlige endringer for jordbruk og andre naturressurser sammenlignet med dagens situasjon (nullalternativet).		

1.1.7 Midlertidig påvirkning under anleggsfasen

Legging av jordkabelanlegget, etablering av transformatorstasjonen og AIS-anlegget vil medføre et omfang av anleggsarbeid. Dette kan medføre konsekvenser for landbruk og andre naturressurser i området i anleggsperioden. Ifølge metoden som benyttes skal ikke disse konsekvensene telle med i konsekvensvurderingen, ettersom disse er av midlertidig karakter.

Det forventes noe redusert beitekvalitet og avlingstap de første par årene etter anleggsfasen i anleggsbeltet der kabelleggingen har ført til inngrep i jordbruksarealer, ettersom grøfting og annet anleggsarbeid kan påvirke jordstrukturen.

Dersom det forventes betydelig støy i anleggsfasen, kan det gi økt stress for husdyrbesetninger. Da er det spesielt viktig å lokalisere husdyrbesetninger som er særlig sårbare for støy, for eksempel fjærfe, pelsdyr og hest.

Riggområdene og adkomstveiene skal etableres på allerede opparbeidede arealer. De etableres slik at arealene kan tilbakeføres og istandsettes etter avsluttet anleggsperiode. Dette er ikke vurdert til å gi varige spor.

1.1.8 Forslag til avbøtende tiltak

Hogstavfall ryddes etter endt hogst.

Det bør tilstrebes å minimere bruken av produktive skogsarealer til riggområder og annet under anleggsfasen.

Følgende skadeforebyggende tiltak for jordbruk bør gjennomføres:

- Anleggsarbeid og anleggsbelter, som langs jordkabelgrøfter, bør begrenses på dyrka mark der dette er mulig. Der kabeltraseer går langs dyrka mark bør anleggsbeltet og andre anleggsområder derfor legges på utsiden av dyrka mark.
- Ved eventuell graving på innmark bør matjord tas av, mellomagres og legges tilbake umiddelbart etter avsluttet anleggsarbeid, uten å blandes med dypere masser.
- Ved behov bør det iverksettes tiltak som reduserer sannsynligheten for jordpakking og andre kjøreskader på dyrka mark fra anleggsmaskiner. Aktuelle tiltak kan være utlegging av bærelag for tung kjøring (plater, duk/geonett og pukk mv.) som fjernes ved avslutning av anleggsarbeidet.
- Skader på innmark og eventuell drenering bør utbedres raskt, både for å unngå påfølgende erosjonsskader og for å legge til rette for rask gjenopptakelse av jordbruksaktivitet.
- Dersom eksisterende drensrør eller andre dreneringstiltak overgraves i forbindelse med arbeidet, må disse erstattes. Det samme gjelder eventuelle andre hydrotekniske tiltak i jordbruket, slik som kummer, samlegrøfter og bekkelukkinger.

For sand- og grusforekomsten *Nyland* bør det legges til rette for at framtidig uttak kan skje i resterende deler av forekomsten, og at rydde- og rettighetsbeltet til jordkabelen ikke skaper unødige driftsbegrensninger.